

Boros Imre: Eladósodás egykor és most

2022 július 18. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

értékelve

Még nincs

Mérték

A hazai balliberális, globalista megmondók nem látnak az akkori (1973–1998 és 2002–2010) és mai eladósodás között semmi különbséget, pedig szinte csak az van...

Hazáért és népért aggódó kiváló elvbarátom (L. K.) egy korábbi a lapban megjelent írásában – amiben az eladósodást vette nagyítója alá –, azt is üzent nekem, hogy illene az ügyben megszólalnom, hiszen történelmi időkben voltam éppen azon a helyen, a jegybankban, ahol az ügyekre rálátásom lehetett. Bár név szerint nem említett, mégis magamra ismertem, és valóban találva is éreztem magamat, és elérkezettnek látom az időt, hogy megszólaljak. A megszólalás azért is nagyon időszerű, mert a jelenlegi helyzet ugyancsak az eladósodás irányába szorítja hazánkat.

A hazai balliberális, globalista megmondók nem látnak az akkori (1973–1998 és 2002–2010) és mai eladósodás között semmi különbséget, pedig szinte csak az van. Riogatnak is az eladósodással. Kedves barátom az idejét 1973-tól a rendszerváltásig az Országos Tervhivatalban (OT), magam pedig a Magyar Nemzeti Bankban (MNB) múltam. Ez egy nagyon izgalmas és máig tisztén fel nem tárt, történelmi jelentőségű világgazdasági korszakváltás volt. A nagy izgalmat 1973 után az okozta, hogy 1945-től kezdve 1973-ra Európa nyugati felét kötésig elárasztották amerikai dollárral. A nyomdafestékszagú papírdollárokért iszonyú vagyonok kerültek a magánpénz-birodalom – az ismeretlen dollárurak – (píszí-illendően a nemzetközi befektetők) birtokába, miközben a pénz (dollár) aranyra való átválthatóságát – máig „ideiglenes” jelleggel – éppen 1973-ban felfüggesztette az Egyesült Államok (Nixon). Valamit csinálni kellett, hogy a nagy balhét a nemesnek éppen nem nevezhető család nyilvánosságra kerüléséért el lehessen kerülni. A család szó azért áll meg, mert nyomtatott papírért szerzett a magánpénz-birodalom iszonyú valós vagyont.

A vagyon a nemes befektetőké, de a dollárokért majd az amerikai államnak kell helytállnia. A százéves korára is gyakorlatiasnak és bölcsnek maradt Kissinger akkori amerikai külügyminiszter elment a kőolajtermelőkhöz, és üzletet kötött velük. Emeljétek fel a nyersolaj árát sokszorosára, és fizetesként csak dollárt fogadjatok el, szólt az ige. Így is lett. A felhalmozott dollárhegyek Európából gyorsan átvándoroltak az arabokhoz. A „jóból” mi sem maradtunk ki, hiába volt a „hivatalos ige”, hogy az áremelések Hegyeshalomnál megállnak. Mégis begyűrték. Megszületett az elméletben kifogástalan válasz is a helyzetre: modernizálni kell a gazdaságot, hogy növelni tudjuk a dollárt termelő nyugati exportot. A modernizáláshoz pedig források kellene, és persze az azokért beszerezhető minden is, amik akkor főként Nyugaton voltak kaphatók, hasonlóan mint a többletforrások, a szükséges pénz. Adósságot csinálni tehát azért kell, hogy ebből fedezzük a szükséges beruházásokhoz szükséges pénzt, majd ezek többlettermékeiből könnyen visszafizetjük az adósságot. Papíron minden klappolt is. Barátom a folyamatot az OT-ban, magam pedig az MNB-ben követtem végig. Akkoriban az MNB vette fel a pénzeket saját nevében, és az volt az ige, hogy továbbadja majd a gazdaságnak a célok megvalósítására. Rálátásom az ügyre azért volt, mert azt az osztályt vezettem, amelyik a már felvett hitelekkel kapcsolatban a szervizelést (kamattfizetés, törlesztések, devizaátváltások) intézte. Egy másik osztály, amely csupa olyan gondosan kiválasztott kiválóságából állt, mint például Simor András, munkatársai utaztak ide-oda a hiteleket felvenni. Kórházi hasonlattal élve ezek voltak a hitellel gyógyító doktorok, mi pedig a kórboncnokok. (A kórházakban is a kórboncnok tudja a jó választ a kórra és a szükséges terápiára is, noha későn, de legalább utólag tanulságosan.)

Szépen peregtek az évek. Barátom az OT-ban arról gondoskodott, hogy a gazdaság forrásai és eszközei egyensúlyban legyenek, azaz amit hitelből felvesszünk, az egy idő alatt a többletexportból ki is termelődjön. Egyre inkább nem ezt tapasztalta. A megtérülés (többletexport) váratott magára, az adósság pedig halmozódott és egyre csak halmozódott. A korábban felvett hiteleket nem a többletbevételekből, hanem újabb hitelek felvételéből lehetett csak visszafizetni. Több ilyen lökésszerű adóssághalmozódást is megfigyelt, ami nem volt magyarázható azzal, hogy a gazdaság valami nagy exportnövelő beruházásokat végzett volna, miközben az adósság összege nagyot ugrott előre. Benne is megfogalmazódott a következtetés, hogy ha ez így folytatódik, az ország képtelen lesz fizetni az adósságot, de még az egyre növekvő kamatok kifizetéséhez is a nép szájától kell a kenyeret megvonni. Be is következett az első horribilis megszorítás, 1979. július 1-jén az árszínvonal mintegy 9 százalékkal ment feljebb, kompenzáció pedig csak tessék-lássék alapon volt. El kell mondani, hogy a valós adósságtényekről a közvélemény semmit sem tudott, mert az adatok nem hogy nem voltak publikusak, de azokat hétfecsétes lakat vigyázta, az úgynevezett TÜK, azaz a titkos adatkezelés szabályrendszere. Csak keveseknek adatott meg a betekintés, és azok, akik ilyen adatokat közhírré tettek volna, pár évig egy cella büszke lakóivá váltak volna. Szakmai körökben azonban mégis elkezdődött a morgolódás, amelynek évekig semmi hatása nem volt, legfennebb kirúgások voltak miatta. Még az akkori pénzügyminiszter, Faluvégi Lajos is érdeklődött. Választ az ügygazda MNB-től ugyan nem kapott, de oldalra és formailag felfelé buktatták, lett az OT elnöke, ráadásul miniszterelnökhelyettesi rangban. Mindeközben mi ott a boncasztal mellett ámuldoztunk mindazon, ami történt.

A hivatalos jegybanki kommunikáció a piaci órákulumtól (Fekete) az volt, hogy alacsony kamattért kell felvenni a pénzt. Sorjázta is a svájcfrank- és yenhitelek, néft az adósság szépen. Amikor én szóvá tettem egy értekezleten a yenhiteleket, és megemlítettem, hogy az akkori 220 yenes árfolyam dolláronként 150-re is erősödhet, a hiteldoktorok (rendszerváltás után mindegyik bank-vezérigazgató lett) engem pénzügyi zszurnalisztának neveztek.

Lett a yen még 100 is. Óriási veszteségek keletkeztek. Fontos kérdés, hogy a halmozódó veszteségeket miként lehetett még a politikai vezetés el?i is elkend?zni? Csak a be nem avatottak el?i kend?zték el, nem mással, mint vastagon hamis könyveléssel. Az árfolyamok megállapítása is az MNB feladata volt, tehát azt állapította meg, ami neki kedvez? volt. Más KGST-országokban a külkereskedelmi bankok vettek fel hiteleket, és a jegybank állapította meg az árfolyamokat. Ilyen orbitális bennfentesség csak nálunk volt, hogy mindkett?t (hitelek felvétele és árfolyam-megállapítás) az MNB (gyakorlatilag Fekete) végezte. Id?nként akkora volt a valós piaci árfolyamoktól való eltérés, hogy még a hamis árfolyamok ellenére is veszteségeket mutatott a könyv. 1974-ben is ez történt, ekkor érdekl?dött Faluvégi pénzügyminiszter, ezután, mint sorsát korábban említettem, ment az OT-be. (Gondolom megértette ? is, hogy illetlenül nem kérdezzük, ez az elvárás.) Rendre vásároltuk az importra az er?s márkát és schillinget a többnyire gyengül? dollárból, márpedig a nyereség és a veszteség is csak az adásvételeken keletkezik.

Amikor Németh Miklós bejelentette, hogy az adósság már nem húsz-, hanem huszonkétmilliárd dollár, az okokra én is nagyon kíváncsi lettem. Rég túl voltunk már az 1979-es megszorításokon. Szépen nyomon követtem a folyamatokat az eredeti devizákban és árfolyamokon vezetett fizetési mérlegen (csíkos füzetek) 1973-tól 1988 év végéig. Az eredmény döbbenetes volt. A huszonkétmilliárd dollárból összesen kevesebb mint 1,5 milliárd dollár volt a nettó többletforrás, a többi árfolyam-veszteség és a kamatok halmozódása. Amikor gyanútlanul ezt bemutattam az els? pénzügyminiszternek 1990 ?szén, rövid úton még az állásomból is elbocsátottak, hajánál fogva el?rángatott, semmiféle bizonyítékkal alá nem támasztott „ügyet” kreáltak. Igaz, hogy addigra az „adósságdoktorok” már a kereskedelmi bankok vezet?i székeiben ültek.

Az MNB ilyen típusú adósságkezelése egészen 1997-ig folyt, az adósságkezelésben elnapolódott a rendszerváltás. A felhalmozott veszteségek kitakarítása 1997-ben (min? csoda: Surányi elnöksége alatt) huszonkétmilliárd dollárnyi új államadósságba került (a m?velet a talányos adósságcsere nevet kapta). Az adósságszédelgést Bod Péter és Surányi kit?n?en végezték, ráadásul Bod még egy remek rendszerváltó pedigrével is rendelkezett. Mindezek okán egyáltalán nem túlzás, hanem maga a rögvalóság az eladósodás kapcsán a rendszerváltáson is áthúzódó konspirációs gyakorlatot emlegetni, hiszen nyilvánvaló, hogy ezt egy sz?k kör?, beavatott csapat végezte, aminek a biztonságos hátteret a kés?bbiekben az SZDSZ-be landolt politikusok és a belvárosi mérvadó, hangadó értelmiség biztosította, sokan közülük b?sz rendszerváltónak tüntették fel magukat. Az eladósítás okozta a rendszerváltás els? húsz évének sikertelenségét is, az már bizonyos.

A 2002–2010 közötti, második eladósodási hullám tényei el?ttem nem ismertek, noha feltételezem, hogy az immár „demokratáknak” átmaszkírozottak követték a haladó hagyományokat. A feltárás nagyon id?szer? lenne. Végig kellene követni a pénz útját. A tények gondos eltakarásában 2010-ig Nyugatról ismét komoly segítség érkezett, gondoljunk csak Almunia pénzügyi EU-f?biztosra. A b?nt Gyurcsány és Bajnai követték el, de a büntetés már az Orbán-kormányhoz érkezett. (Túlzott adósság.) Ma ismét növeli adósságát az ország. Ma is a megváltozott külgazdasági környezet az ok. Akkor is, ma is az exportunkért sokkal kevesebb importot tudunk beszerezni, közgazdász nyelven romlanak a cserearányaink. Az importárak átlagosan nyolc százalékkal drágábbak, ami miatt, ha egész évben így lesz, körülbelül hét–nyolcmilliárd dollár hiány keletkezik. Ezt kell új forrásokkal, gyakorlatilag hitelfelvétellel pótolni, valamint azt az összeget is, ami amiatt hiányzik, mert körülbelül nyolcmilliárd euró nekünk járó pénz nem jön Brüsszelb?l. (Most ellen-Almunia üzemel, nem segít, hanem gáncsol.) Ezekhez jön még az is, hogy a hazai autóipar gyengén teljesíti az exportot, mert az alkatrészbeszállítás a pandémia után még nem állt helyre. Ez komoly exportkiesés.

Az adósságkezelés viszont régóta új elvek szerint m?ködik. A korábbi, több mint ötven százalék devizaadósság ma kevesebb mint húsz százalék. Megszabadultunk egy csomó bénító árfolyamkockázattól. A jegybank is rogyadozik a devizatartalékoktól. Ezek a forint romlásával felértékel?dnek. Ma az adósság növekv? hányada (körülbelül húsz százaléka) megbízható kezekben, a magyar háztartásoknál van. Ez korábban elenyész? hányad volt.

Végül, de nem utolsósorban a jegybank nemzetérdek? politikát folytat, ami az adósságkezelés sikeréhez nagyban hozzájárul. Mindkét adósságkezelést láttuk, de égbekiáltó a különbség.

Boros Imre

(A szerz? közgazdász)

www.magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló